

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA THÔNG TIN - THƯ VIỆN

TÌM HIỂU SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN
THƯ VIỆN TẠI ĐẠI HỌC VINH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN : PGS.TS. Trần Thị Minh Nguyệt
SINH VIÊN THỰC HIỆN : Nguyễn Thị Thương
LỚP : Thư viện 37B

HÀ NỘI - 2009

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản luận văn này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS TS. **Trần Thị Minh Nguyệt** - Người đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi cũng xin chân thành cảm ơn tới các thầy cô giáo Trường Đại học Văn Hoá; Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐH Vinh, cùng các bạn bè và người thân - những người đã quan tâm động viên và giúp đỡ tôi trong quá trình học tập thực hiện khóa luận này.

Hà Nội, ngày 01 tháng 06 năm 2009

Sinh viên thực hiện

Nguyễn Thị Thương

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN

DANH MỤC THUẬT NGỮ VIẾT TẮT

LỜI NÓI ĐẦU 1

1. *Tính cấp thiết của đề tài* 1

2. *Đối tượng và phạm vi nghiên cứu*..... 3

2.1 *Đối tượng nghiên cứu*..... 3

2.2 *Phạm vi nghiên cứu* 3

3. *Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu*..... 3

4. *Phương pháp nghiên cứu* 4

5. *Bố cục khóa luận* 4

CHƯƠNG 1: SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN THƯ VIỆN

TRONG HOẠT ĐỘNG THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH 5

1.1 Hoạt động thông tin – thư viện tại Trường Đại học Vinh 5

1.1.1 *Khái quát về Trường Đại học Vinh* 5

1.1.2 *Trung tâm thông tin- thư viện trường Đại học Vinh* 9

1.1.3 *Người dùng tin và nhu cầu tin tại Trường Đại học Vinh* 12

1.1.4 *Đặc điểm vốn tài liệu tại Trung tâm Thông tin – Thư viện Đại học Vinh* 17

1.2 Vai trò của sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện trong hoạt động của Trung tâm Thông tin – Thư viện Đại học Vinh 21

1.2.1 *Khái niệm về sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện*..... 21

<i>1.2.2 Vai trò của sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện trong hoạt động Trung tâm thông tin - thư viện Đại học Vinh.....</i>	23
<i>1.2.3 Đặc điểm của sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện tại Trung tâm thông tin - thư viện Đại học Vinh</i>	24
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN – THƯ VIỆN TẠI TRUNG TÂM THÔNG - TIN THƯ VIỆN ĐẠI HỌC VINH	26
2.1 Sản phẩm Thông tin - Thư viện.....	26
<i>2.1.1 Mục lục truyền thống.....</i>	26
<i>2.1.2 Các cơ sở dữ liệu</i>	28
<i>2.1.2.1 Cơ sở dữ liệu do Trung tâm xây dựng</i>	28
<i>2.1.2.2 Các cơ sở dữ liệu khác</i>	33
<i>2.1.3 Các sản phẩm thông tin khác</i>	37
2.2 Dịch vụ Thông tin – Thư viện.....	38
<i>2.2.1 Dịch vụ cung cấp tài liệu gốc.....</i>	38
<i>2.2.1.1 Phục vụ mượn và đọc tài liệu</i>	38
<i>2.2.1.2 Sao chụp tài liệu.....</i>	41
<i>2.2.2 Dịch vụ trao đổi thông tin.....</i>	41
<i>2.2.2.1 Triển lãm, trưng bày tài liệu.....</i>	41

<i>2.2.2.2 Hội thảo, hội nghị khoa học</i>	42
<i>2.2.3 Các dịch vụ khác</i>	43
2.3 Nhận xét và đánh giá	45
<i>2.3.1 Những điểm mạnh</i>	45
<i>2.3.2 Những điểm yếu và nguyên nhân</i>	47
CHƯƠNG 3: CÁC GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VÀ PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN – THƯ VIỆN Ở ĐẠI HỌC VINH	50
3.1 Nâng cao chất lượng các sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện hiện có	50
3.2 Phát triển các sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện mới	52
3.3 Nâng cao năng lực cán bộ thư viện	54
3.4 Đào tạo người dùng tin	57
KẾT LUẬN	59
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	60

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài.

Thế giới đang diễn ra quá trình "xã hội hoá thông tin toàn cầu". Trong bối cảnh đó, việc hướng tới sự định hình một xã hội thông tin ở từng nước đã đặt ra yêu cầu đối với việc khai thác và sử dụng thông tin như một nguồn lực cơ bản và quan trọng để phát triển kinh tế. Ngày nay, khó có thể hình dung được một lĩnh vực nào của con người đang tồn tại mà không cần đến thông tin. Thông tin ngày càng thực sự trở thành tài nguyên vô giá và nền móng vững chắc không thể thiếu đối với cuộc sống nhân loại.

Sự phát triển mạnh mẽ của mạng lưới truyền thông và công nghệ thông tin (CNTT) đã mang lại những biến đổi to lớn trong tự động hoá quy trình làm việc và nâng cao chất lượng sản xuất. Trong thời đại thông tin, lợi thế so sánh sẽ thuộc về quốc gia nào có năng lực tổ chức khai thác với hiệu quả cao nhất các nguồn thông tin và tri thức hiện có của nhân loại. Nếu như trước đây các nền kinh tế đều chủ yếu dựa vào các nguồn tài nguyên thiên nhiên, lấy việc khai thác và chế biến các nguồn tài nguyên thiên nhiên là nguồn chủ yếu tạo ra của cải và sự giàu có cho xã hội, thì từ cuối thế kỷ XX trở lại đây, với khả năng thay thế các nguồn tài nguyên khác và khả năng truyền tin với tốc độ cao đem lại ưu thế cho người nắm giữ nó, thông tin trở thành cơ sở cho nhiều hoạt động xã hội như: kinh tế, giáo dục,

Trong tiến trình phát triển của đất nước ta, để có thể duy trì sự phát triển bền vững cần phải có những cố gắng không ngừng trong việc thu nhận, bảo quản và phổ biến kiến thức trong nhiều địa hạt khác nhau bao gồm cả phương

pháp lẫn kỹ thuật. Hoạt động Thông tin - Thư viện đóng vai trò quan trọng trong việc thu thập, lựa chọn, cung cấp thông tin, tri thức cho xã hội.

Trong các yếu tố cấu thành hoạt động thông tin, hệ thống sản phẩm và dịch vụ thông tin đóng vai trò quyết định. Sản phẩm và dịch vụ thông tin là một hệ thống mang tính động, luôn biến đổi và không ngừng phát triển để đáp ứng nhu cầu người dùng tin (NDT). Đây là kết quả cuối cùng của công đoạn xử lý tài liệu, bao gói thông tin, và là chiếc cầu nối giữa giá trị nguồn lực thông tin và bạn đọc.

Trường Đại Học (ĐH) Vinh là cái nôi đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực nhằm cung cấp đội ngũ cán bộ có trình độ đại học và trên đại học cho khu vực miền Trung của đất nước. Trung tâm Thông tin - Thư viện của trường là một trong những đơn vị có vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập. Những năm gần đây nhà trường đã quan tâm xây dựng Thư viện hiện đại, từng bước đáp ứng yêu cầu giáo dục đào tạo trong giai đoạn mới. Tuy nhiên, để đáp ứng đầy đủ và hiệu quả hơn nhu cầu của NDT trong trường, cần phải phát triển hệ thống sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện đa dạng, thích hợp và có chất lượng cao hơn, bởi đây là thước đo hiệu quả chất lượng hoạt động của Thư viện, và là phương tiện để thu hút độc giả đến truy cập - khai thác thông tin.

Những năm gần đây, đã có một số công trình nghiên cứu đề cập đến việc phát triển nguồn lực thông tin tại Trung tâm Thông tin – Thư viện Đại học Vinh. Tuy nhiên chưa có đề tài nào đề cập một cách có hệ thống đến các sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện tại đây. Chính vì những lý do trên, tôi lựa chọn vấn đề: "Tìm hiểu sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện tại Đại học Vinh" làm đề tài cho khoá luận tốt nghiệp của mình.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.

2.1: Đối tượng nghiên cứu.

Các sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện tại Thư viện ĐH Vinh.

2.2: Phạm vi nghiên cứu.

- Không gian: Thư viện trường ĐH Vinh

- Thời gian: 2008 - 2009

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.

- **Mục đích:** Trên cơ sở khảo sát thực trạng hệ thống sản phẩm và dịch vụ thông tin tại Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐH Vinh, đề xuất các giải pháp phát triển và nâng cao chất lượng sản phẩm và dịch vụ thông tin – thư viện, đáp ứng nhu cầu NDT tại trường trong giai đoạn đổi mới giáo dục, hội nhập quốc tế.

- **Nhiệm vụ:** Để thực hiện mục đích trên, đề tài tập trung giải quyết những nhiệm vụ sau:

+ Nghiên cứu đặc điểm và vai trò của sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện trong hoạt động thông tin - thư viện tại ĐH Vinh.

+ Khảo sát thực trạng các sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện tại trường ĐH Vinh.

KẾT LUẬN

Cùng với sự phát triển của trường ĐH Vinh, hoạt động thông tin-thư viện của trường đã đạt được nhiều thành tích đáng khích lệ, góp phần quan trọng vào việc phục vụ đắc lực nhiệm vụ giáo dục đào tạo và nghiên cứu khoa học của trường.

Thông tin ngày càng phong phú và đa dạng, tác động không nhỏ tới nhu cầu NDT. Vì vậy, việc đáp ứng thông tin cho cán bộ, học sinh, sinh viên trong toàn trường là công tác chủ đạo của thư viện. Trung tâm Thông tin - Thư viện phải thường xuyên nâng cao chất lượng các sản phẩm và dịch vụ thông tin-thư viện để đáp ứng nhu cầu tin phong phú của NDT.

Để phát triển mạnh các sản phẩm và dịch vụ thông tin, trước tiên thư viện phải nâng cao chất lượng các sản phẩm: như hiệu đính các CSDL; loại bỏ những thông tin lỗi thời; tiếp tục đa dạng hoá các mặt hàng dịch vụ như : nâng cao chất lượng mượn - trả tài liệu; cung cấp thêm các dịch vụ dịch thuật tài liệu; ...hỗ trợ NDT có thể khai thác tối đa nguồn thông tin hiện có trong thư viện. Đồng thời thư viện cần tiếp tục nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ - yếu tố quan trọng đảm bảo duy trì và nâng cao chất lượng các sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện.

Các giải pháp trên muốn thực hiện được cần có sự ủng hộ tích cực của nhà trường cũng như sự giúp đỡ của các ban ngành liên quan khác, và sự quan tâm nhiệt tình của các cán bộ thư viện. Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐH Vinh sẽ có những chuyển biến tích cực để tiếp tục vận hành, từng bước nâng cấp thành thư viện điện tử, các sản phẩm và dịch vụ thông tin do đó cũng cần phải có sự cải biến, phát triển, nâng cao chất lượng và đa dạng hóa về mặt hình thức, góp phần phát huy tối đa giá trị nguồn lực thông tin của Trường Đại học Vinh.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đoàn Phan Tân (2006), *Thông tin học*: Giáo trình, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
 2. Vũ Dương Thuý Ngà (2005), *Phân loại tài liệu*: Giáo trình, Nxb Văn hoá- Thông tin, Hà Nội.
 3. Trung tâm thông tin-Thư viện ĐH Vinh (2008), *Hướng dẫn sử dụng thư viện*, Vinh.
 4. Bùi Loan Thuý (2000), *Phương pháp nghiên cứu trong thư viện học* , Nxb Văn hoá thông tin, Hà Nội.
 5. Mạc Thuý Dương (2003), *Tổ chức quản lý và khai thác nguồn lực thông tin điện tử ở Thư viện Quân đội*, Luận văn thạc sĩ Thư viện học, Đại học Văn hóa, Hà Nội.
 6. Nguyễn Hữu Hùng (2008), "Một số vấn đề chính sách phát triển sản phẩm và dịch vụ thông tin tại Việt Nam", Tạp chí Thông tin và tư liệu, (2), tr. 17-23.
 7. Đảm bảo sự phát triển trong tương lai của các thư viện nghiên cứu, truy cập ngày 27-03-2009, từ trang Web
http://www.lic.vnu.vn/website//index.php?option=com_content... - 69k –
 8. Sản phẩm và dịch vụ thông tin phục vụ các ngành khoa học xã hội giai đoạn hiện nay, truy cập ngày 27-03-2009, từ trang web
<http://www.issi.gov.vn/tintuc/...2006-07.../mlnews.2007-11-08>.
 9. Nguyễn Vĩnh Hà (2008), Hoạt động dịch vụ thông tin thư viện trong trường Đại học, Đà Nẵng, truy cập ngày 27-03-2009, từ trang web
http://www.kh-sdh.udn.vn/zipfiles/So11/8_HA_NGUYEN%20VINH.doc
-